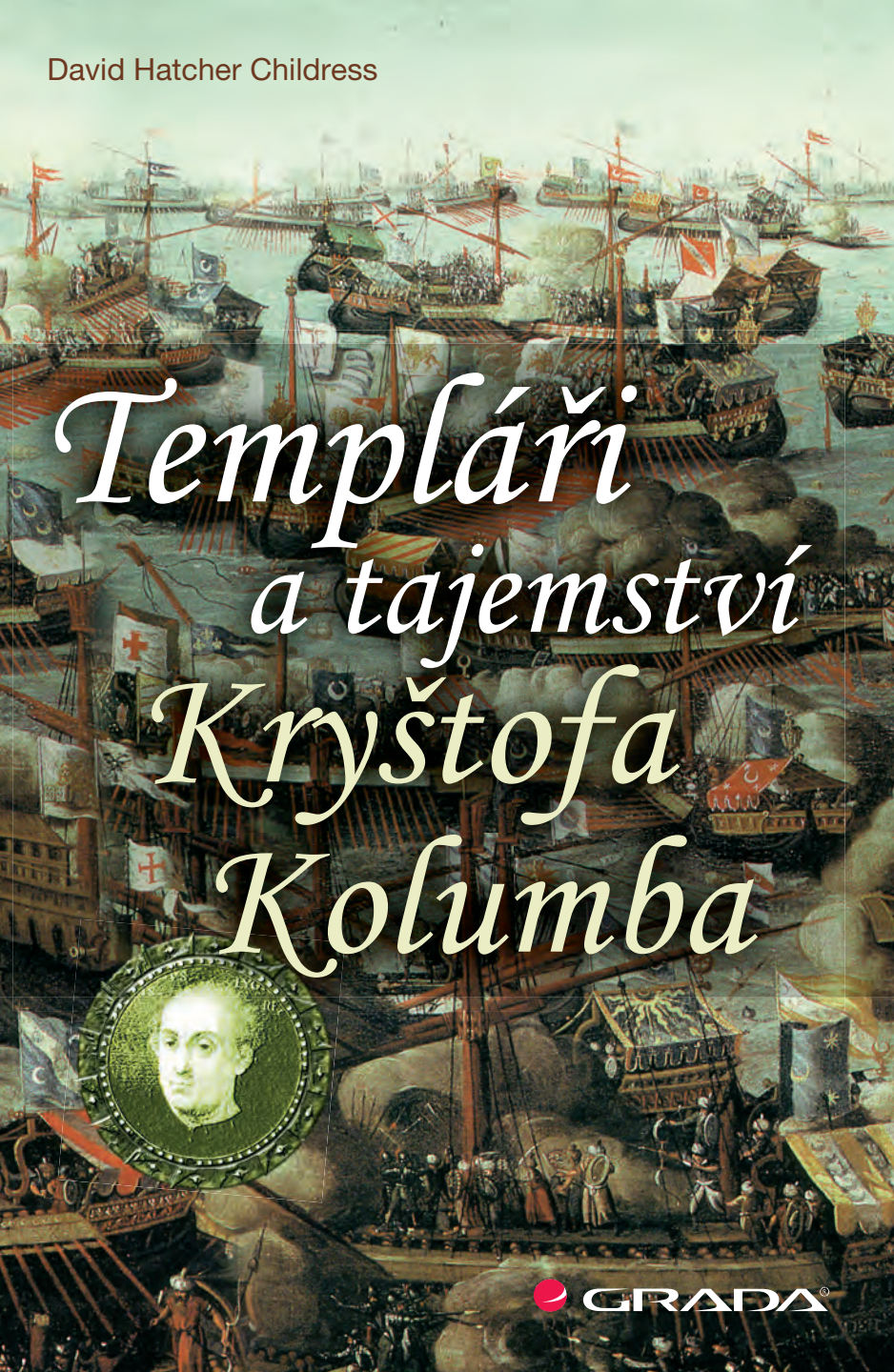

David Hatcher Childress

Templáři a tajemství Kryštofa Kolumba

Věnováno Kolumbovi

David Hatcher Childress

Templáři a tajemství Kryštofa Kolumba

Klíče k pravé totožnosti admirála a ke ztracenému pokladu templářů

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 4770. publikaci

Odpovědná redaktorka Jitka Zamrzlová
Přeložila Andrea Fajkusová

Sazba Vojtěch Kočí
Počet stran 264
První vydání, Praha 2012
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© 2011 Ediciones Nowtilus S.L. (Pocket Edition) and 2005 (historia incognita)
Czech language translation © Grada Publishing, a.s., 2012

Kniha byla přeložena z originálu **Los templarios y el secreto de Cristóbal Colón**, vydaného nakladatelstvím Nowtilus, Španělsko.

*Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být
reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího
písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.*

*Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami
nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.*

ISBN 978-80-247-4096-6 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-8357-4 (elektronická verze ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-8358-1 (elektronická verze ve formátu EPUB)

OBSAH

TISÍC LET MOŘEPLAVBY A PIRÁTSTVÍ	5
PŮVOD TEMPLÁŘSKÝCH RYTÍŘŮ	29
ZTRACENÁ FLOTLA TEMPLÁŘŮ A JOLLY ROGER	45
TEMPLÁŘI A ASASÍNOVÉ	61
MAPY STAROVĚKÝCH KRÁLŮ MOŘE	93
PIRÁTI, TEMPLÁŘI A NOVÝ SVĚT	123
BYL KRYŠTOF KOLUMBUS TAJNÝM TEMPLÁŘSKÝM PIRÁTEM?	163
PIRÁTI, KORZÁŘI A VÁLKA PROTI VATIKÁNU	189
PIRÁTSKÁ UTOPIE A NOVÝ JERUZALÉM	225
SEZNAM LITERATURY	258
LITERATURA V ČESKÉM JAZYCE	263

*Dalo by se říci, že jsme obojživelné bytosti.
Nejsme svázáni pouze a jen s pevninou,
ale také s mořem.*

Strabón, řecký geograf

TISÍC LET MOŘEPLAVBY A PIRÁTSTVÍ

Nedali ti čas, aby ses to naučil. Nechali tě tam a řekli ti, jaká jsou pravidla. Jakmile tě zastihli nepřipraveného, zabili tě.

ERNST HEMINGWAY, Sbohem armádo

Mýtus o ušlechtilém divochovi je nesmysl.

Lidé se rodí, aby přežili.

SAM PECKINPAH

Když jsem se zabýval historickým a archeologickým výzkumem ke své sérii knih *Ciudades perdidas* (*Ztracená města*), začali mě zajímat templářští rytíři, tajné společnosti a předkolumbovské cesty do Ameriky. Jakmile jsem zjistil, že velká část moderních příběhů o pirátech má svůj původ ve ztracené flotile templářů, zahořel jsem touhou pokusit se najít vztah mezi svými dvěma oblíbenými tématy. Rozhodl jsem se proto pokračovat v bádání.

Jakákoli studie o Kolumbovi by měla začínat počátky pirátství, ale o jaké době to vlastně mluvíme? Jak uvidíme dále, existuje mnoho důkazů o tom, že by se mohlo jednat o velmi rané období. A nejen to, mohli bychom se domnívat, že pirátství spadá do samotných počátků mořeplavectví.

Hodně se také spekuluje o chronologii vývoje a užívání námořních technik. Mnozí historikové jsou přesvědčeni,

že již primitivní člověk měl plavidla i schopnost lovit ryby, přestože k rozvoji komplexnějších námořních technik došlo až mnohem později. Tento pohled se dívá na naše předky jako na jednodušší stvoření, jako na primáty bez představivosti, kteří se báli moře. Naše rekonstrukce minulosti se zakládá z velké míry na tom, jak vnímáme tuto minulost a lidské bytosti, které v té době žily. Jestliže vidíme primitivního člověka jako zvědavého a důmyslného průzkumníka, představa, že by se nezajímal o moře, nám přijde směšná. Podle mého názoru se člověk vydal na moře o mnoho tisíc let dříve, než se obvykle usuzuje.

Vezmeme-li v úvahu, že dvě třetiny povrchu planety pokrývá voda, schopnost využít tohoto prostředku s pomocí plavidel, jako byly vory, kánoe, čluny a lodě, se musela člověku jevit jako výhoda.

Moře, řeky a jezera byly autodráhami starověku. Plavit se po řece do přístavního města, které leželo v jejím ústí do jezera nebo do moře, by bylo mnohem jednodušší než urazit tuto vzdálenost po zemi. Cestovat v bárce podél břehu či pobřeží jezera by bylo bezpochyby rychlejší a bezpečnější než projíždět potenciálně nepřátelskými osadami nebo narazit na loupežníky přepadávající cesty. Jakmile se jednou prokázala efektivnost cestování po vodě, co člověku bránilo brázdit moře, aby si zajistil obživu a obchod?

DŮKAZY O ZAOCEÁNSKÉ DOPRAVĚ VE STAROVĚKU

Moderní historici tvrdí, že kontinenty byly osídleny díky kočovným kmenům, které se přemísťovaly všemi směry. Je velmi dobře možné, že obě Ameriky, Austrálie a dokonce

Východní Středomoří

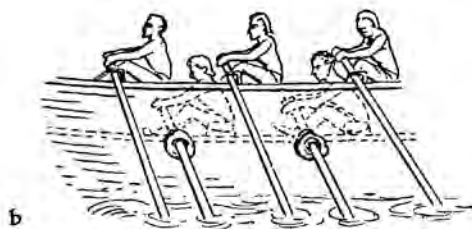
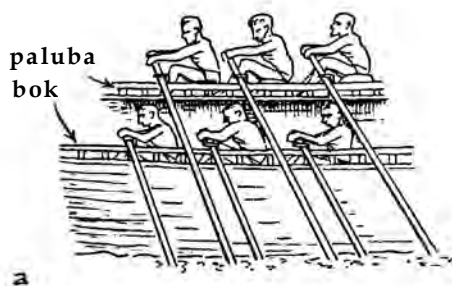
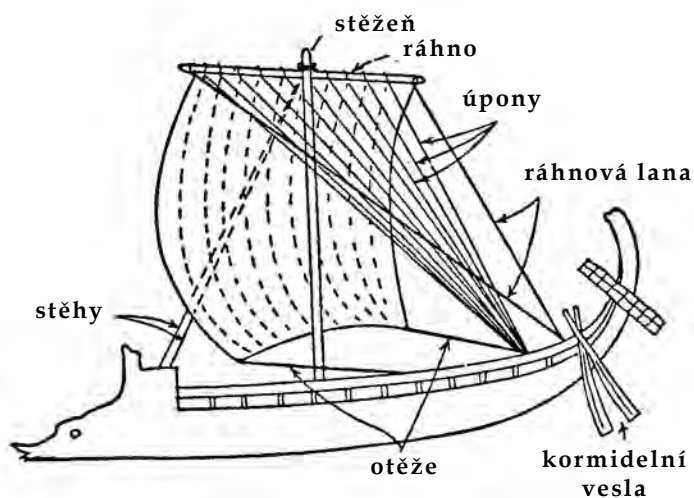
i některé ostrovy Indonésie byly kolonizovány poté, co se na ně člověk dostal po pevninských mostech. Ale proč omezovat objevné cesty v minulosti tím, že nutíme naše předky překonávat oceány po pevninských mostech?

Historikové a archeologové považují námořní plavbu za jednu z nejranějších známek civilizace a datum, kdy se začala používat tato tak důležitá technika, se neustále posouvá hlouběji do minulosti. Stačí říct, že zaoceánská mořeplavba tak, jak ji známe dnes, se provozuje už více než 6000 let.

Tým archeologů z univerzity v australském Sydney tvrdí, že důkazy o existenci pokročilých námořních technik mají přímý vztah k nálezům 30 000 let starých lidských kostí v podmořské jeskyni na ostrově Nové Irsko v Tichém oceánu, východně od Papuy-Nové Guiney. Podle australských archeologů se tito lidé museli dostat na Nové Irsko po moři, nemohli ho tedy překonat po žádném známém pevninském mostě.²⁰

Existují nezvratné důkazy o tom, že Polynésané a Mikronésané brázdili rozsáhlé plochy oceánů na vahadlových kánoích: vzdálenost mezi Afrikou a Jižní Amerikou urazili více než třikrát a osídlili tichomořské ostrovy. Jestliže se Polynésanům a dalším kulturám povedlo překonat ohromné vzdálenosti v oceánu před tisícovkami let, proč se nás moderní historikové snaží přesvědčit, že Kryštof Kolumbus byl prvním člověkem, který přeplul Atlantik?

Téměř každý zná hypotézu o tom, že Vikingové se dostali se svými plavidly před asi tisíci lety do Grónska a na Labradorský poloostrov, a stále větší kladnou odezvu nacházejí i úspěchy Leifa Erikssona. Je ale možné brát vážně radikálnější návrhy, podle kterých se před dvěma tisíci lety irští mniši mohli dostat do Severní Ameriky, stejně jako se to mohlo povést už dříve baskickým a portugalským rybářům, fénic-

Antická řecká loď. Dole: rozmístění dvou řad vesel

kým, řeckým a římským objevitelům, hebrejským hledačům zlata a egyptským obchodníkům?

Nemožné? Proč? Je Atlantik tak nepřekonatelný? Prokázalo se, že ne: jsou lidé, kteří ho přepluli na veslařských člunech, kajaácích a dokonce na jednoduchých vorech. Starověcí středomořští mořeplavci používali mnohem dokonalejší plavidla, než byla ta, na kterých plul přes Atlantský oceán Kolumbus. Proč by nemohli podniknout zaoceánskou cestu? Kolumbus během své druhé cesty do Nového světa objevil zbytky evropské lodi, která ztroskotala na ostrově Guadeloupe, ve francouzské Západní Indii.⁴⁹

Pro některé historiky jsou důkazy o tom, že se starověcí objevitelé dostali do Ameriky, šokující. V roce 1976 lovil brazilský potápěč José Roberto Teixeira ryby u ostrůvku nedaleko ostrova Ilha do Governador – v zálivu Guanabara, blízko Ria de Janeiro – a našel tři nedotčené amfory v oblasti, kde se našly zbytky po několika ztroskotáních, přičemž některá z nich spadala do 16. století. Vyprávěl, že místo objevu bylo plné úlomků keramiky a kusů větších amfor.

Brazilský archeologický ústav se o amfory zajímal a poslal fotografie do muzea Smithsonian Institution, kde byly identifikovány jako římské nádoby. Později profesorka Elizabeth Willová z oddělení klasického jazyka a kultury z University of Massachusetts-Amherst určila, že amfory pocházejí z 1. nebo 2. století př. Kr., byly zřejmě vyrobeny v Kuassu, starověkém přístavu Zilis (Dchar Jdid) na atlantickém pobřeží Maroka, jihozápadně od Tangeru. Archeolog, který vedl vykopávky v Kuassu, profesor Michel Ponsich, se shoduje s Willovou, pokud jde o místo výroby a datování amfor do 2. století př. Kr.⁴⁹

Americký archeolog Robert Marx, který se specializuje na podmořské vykopávky, našel při průzkumu naleziště nedaleko Ria de Janeiro v bahnitém dně zálivu dřevěný

skelet. Díky sonaru objevil dále v oblasti zbytky dvou vraků: loď z 16. století a jiné, údajně starší plavidlo, ze kterého pocházely amfory.

Ale problémy začaly dříve, než se Marx mohl potopit, aby naleziště probádal. Brazilské úřady nenadchla myšlenka, že před jejich břehy ztroskotala římská loď, když se Španělsko a Portugalsko stále prou o to, kdo objevil Brazílii. Obvinili Marxe, že je italský agent, kterého vyslali, aby udělal příznivou reklamu Římu. Brazilské úřady odebraly Marxovi povolení k pokračování ve výzkumu a nakonec mu zakázaly vstup do země.

Marx se domníval, že loď mohla sjet ze své trasy během bouře. Nenašly se koneckonců trosky ztroskotaných římských lodí nedaleko Azor, uprostřed Atlantiku? Hned uvidíme, že k mnoha těmto kontaktům s Amerikou došlo náhodně. Jen za poslední století přeplulo nedobrovolně Atlantik více než 600 plavidel, lodě a vory byly za bouře unášeny větrem. Já osobně si nemyslím, že Římané pluli na riodejaneirskou pláž Copacabana proto, aby se tam opalovali. Je více než pravděpodobné, že si byli vědomi toho, že plují do Nového světa.

V Latinské Americe bylo nalezeno mnohem více římských předmětů. Profesor García Payón z univerzity v Jalapě našel v roce 1961 poklad římských šperků v hrobkách nedaleko meckého hlavního města. Vzácné nejsou ani nálezy římských spon (zavírací špendlíky, kterými se spínaly tógy) a mincí. Ve Venezuele byla nalezena keramická nádoba naplněná stovkami římských mincí z období od vlády Augusta do roku 350 po Kr. Tento poklad se nachází v muzeu Smithsonian Institution, jehož odborníci se vyjádřili, že se nejedná o ztracenou sbírku nějakého numismatika, nýbrž pravděpodobně o peníze nějakého římského námořníka, dobře schované v písku nebo vyplavené na břeh po ztroskotání lodi.⁴⁹

Pečeť templářů: dva jezdci
na jednom koni

Římany obvykle nespojujeme s cestami po celém světě tolik jako jinou mocnost starověku: Féniciány.

V 1. století př. Kr. řecký geograf Strabón napsal: Známější jsou cesty Fénicianů, kteří krátce po trojské válce objevili kraje za Herkulovými sloupy. Tam založili města, stejně jako v centrální části pobřeží Libye [Afrika]. Jednou, když prozkoumávali pobřeží Libye, byli strženi mocnými větry na oceán. Po řadě dní, kdy byli zmítáni mořem, se jim podařilo vylodit se na ostrově o značné rozloze, ležícím daleko na západ od Libye.^{49, 57}

V jednom starém textu najdeme podrobnosti o pronikání Fénicianů do Atlantiku po skončení trojské války, kolem roku 1200 př. Kr. Ale kam až se dostali?

Blízko Paraiby, v Brazílii, byl nalezen v roce 1872 kámen s fénickým nápisem. Téměř půl století se mělo za to, že se jedná o falzifikát, ale v roce 1968 profesor Cyrus Gordon, vedoucí katedry středomořských studií Brandeiské univer-

zity, oznámil, že nápis je autentický. Nápis z Paraíby hovoří o fénické lodi, která plula kolem Afriky, dokud ji větry nezanesly k břehům Brazílie.^{57, 96} Skutečně, moderní objevitel Brazílie, portugalský mořeplavec Pedro Alvares Cabral, se v roce 1500 pokoušel obeplout Afriku, když ho větry svedly z jeho směru a dovedly ho do Jižní Ameriky. Domníváme se, že země byla pokřtěna Brazílie na počest irské legendy o ostrově Hy Brasil.

Profesorka Elizabeth Willová vypráví, že v roce 1972 byly nalezeny nedaleko pobřeží Hondurasu zbytky kartaginské lodi naložené amforami. Zřídili si Kartaginci pravidelnou obchodní cestu? Někteří odborníci tvrdí, že toltéčtí indiáni byli ve skutečnosti Kartaginci, kteří po porážce Římem v punských válkách opustili Středomoří a vystěhovali se do západní Afriky. Odtamtud emigrovali na poloostrov Yucatán v Mexiku, kde znovu vybudovali svou civilizaci. Později byli vyhlazeni Aztéky, kteří se zmocnili kartaginských zlatých ingotů, a ty pak skončily ve Spojených státech jako část Montezumova zlata a zlata „sedmi měst Ciboly.“

Je pravděpodobné, že dokonce i Židé se svého času dostali do Ameriky. Nedaleko Las Lunas v Novém Mexiku se našly nápisy ve staré hebrejštině, které údajně hovoří o jejich cestě a založení města. Nicméně odborníci se nemůžou shodnout na skutečném obsahu nápisu, dokonce ani ti ne, kteří ho považují za autentický. Až v roce 734 prchla skupina Židů z Říma před svými pronásledovateli po moři do Calalu, neznámé země.¹⁶

Vy, kdo slavíte Den hispánských národů (Día de la Hispanidad), nervěte si vlasy, je toho ještě více. O několik let dříve, kolem roku 725, vyplulo z Porto Cale v Portugalsku směrem k ostrovu Antilla sedm biskupů a jejich pět tisíc stoupenců, kteří prchali před muslimy ve Španělsku. Podle některých historiků se vylodili na západním břehu Floridy

a pronikli do vnitrozemí, kde založili město Cale – které se později pravděpodobně stalo moderní Ocalou. Židé, kteří utíkali před Římany, možná věděli o portugalském exodu a navštívili Porto Cale, aby se zeptali, po jaké trase se mají vydat. Jakmile se ocitli v Americe, pojmenovali novou zemi Calalus, takové polatinštěné Cale.

Kolumbus o cestě Portugalců věděl a myslel si, že najde na ostrove jejich předky. Snad věřil tomu, že zbytky ztroskotané evropské lodi, které našel během své druhé cesty, patřily k této výpravě.

Možná že se Židé vydávali na oceán i v mnohem dávnějších dobách. Poklady krále Šalomouna pocházely z tajemné země Ofir. Přesná poloha této zlatonosné země byla předmětem mnoha spekulací. Šalomoun byl zetěm fénického krále Chirama a s jeho pomocí se mu podařilo shromáždit obrovský poklad potřebný na stavbu chrámu v Jeruzalémě.

V bibli čteme:

Král Šalomoun dal také udělat lodě v Esjón-Geberu, který je blízko Elótu na břehu Rákosového moře v edómské zemi. Na ty lodě poslal Chiram své služebníky, lodníky znalé moře, aby byli se služebníky Šalomounovými. Dopluli do Ofiru a přivezli odtamtud králi Šalomounovi čtyři sta dvacet talentů zlata. (...) Jednou za tři roky zámořské loďstvo přijíždělo a přiváželo zlato a stříbro, slonovinu, opice a pávy (...) a velmi mnoho santalového dřeva i drahokamy.

*První Královská 9:26-28, 10:22, 10:11**

Tito zběhlí mořeplavci odvezli do Esjón-Geberu ve zlatě celé jmění: 450 talentů je téměř dvacet tun. Objevení naleziště

~~~~~

* Pozn. překl.: Překlad podle českého ekumenického překladu bible.

takového množství zlata by i dnes přimělo řadu dobrodruhů přeplout oceán nebo i dva. Ale rovněž přivezli stříbro, slonovinu, opice a pávy... Historikové se snaží už několik století najít místo, kde se nacházela země Ofir, zdroj tak ohromného bohatství. Možná jeden z důvodů jejich neúspěchu spočívá v tom, že se opírají o teorii, že ve starověku byla schopnost člověka plavit se po moři velmi omezená.

Krátkozraký postoj vykladačů bible a historiků shrnuje následující tvrzení německého vědce Manfreda Barthela, který napsal knihu *Lo que verdaderamente dijo la Biblia* (Co skutečně říká bible, v orig. *Was wirklich in der Bibel steht*): Zimbabwe vzniklo příliš nedávno, Indie byla příliš daleko, na Uralu bylo příliš zima... Zdá se pravděpodobné, že země Ofir se nacházela na nějakém místě na pobřeží Rudého moře.⁹³

Stejně argumentují nejméně zaujatí němečtí vědci Hermann a Georg Schreiberové ve své knize *Ciudades sepultadas* (*Pohřbená města*, v orig. *Versunkene Städte*): V jistém okamžiku vznikla teorie, že země Ofir, která se objevuje v bibli, by mohla ležet na místě dnešního Peru. To je absolutně nemožné; v 10. století př. Kr. neexistovala obchodní flotila, která by se dostala tak daleko. (...) Hledání oné slavné země bohaté na zlato se omezuje hlavně na jih Arábie a na africké pobřeží.⁷⁵

Schreiberové říkají ve své knize velmi zajímavé věci, ale zároveň se nechávají pohltit podivnou logikou izolacionismu: domnívají se, že primitivní člověk se nikdy neodvážil vyrazit někam dál od pobřeží a známého prostředí, a opomíjejí tak důkaz, který by je mohl přesvědčit o opaku. Manfred Barthel představuje ten nejreakčnější izolacionismus. Podle něj je příliš daleko dokonce i Indie. Podle jeho názoru, i když by cesta do Ofiru a zpět trvala tři roky – ne méně! –, nebyla by flotila vyspělých lodí schopná plout z Elótu na břehu Rudého moře do Indie.

Jestliže pomineme tuto antropologickou krátkozrakost, začne se Peru jevit jako přijatelná možnost. Nicméně zbylé zboží pocházející z Ofiru – opice, slonovina, pávi a santalové dřevo – nás nutí dívat se jiným směrem. Opice a slonovina přivedly vědce k přemýšlení o nějakém africkém přístavu, i když obojí můžeme najít i v Indii a na jihovýchodě Asie. Náhodou odtamtud pochází jak pávi, tak santalové dřevo.

Nikoho nenapadlo umístit zemi Ofir do Austrálie, jedné z nejbohatších zemí na minerály, kam mohli doplout z Indie nebo Sumatry. Na severu a západě Austrálie byly objeveny velmi staré doly. Ve městě Gympie v Queenslandu se našla údajná pyramida, dnes již zničená, a kromě četných egyptských a fénických památek⁹⁵ také asi jeden metr vysoká socha egyptského boha Thota zobrazeného jako pavián. Totéž místo se proslavilo jako město, které zachránilo Queensland díky zlaté horečce, která tam vypukla na konci 19. století.

Já osobně si myslím, že Šalomounova flotila navštívila bývalá naleziště na pobřeží a u řek Austrálie. Je pravděpodobné, že před zpáteční cestou tam pěstovali něco, co je živilo, a že se během plavby zastavili v některých přístavech Indonésie a Indie, aby naložili pávy, opice, slonovinu a santalové dřevo.

Několik odstavců výše jsem zmínil přítomnost egyptských pozůstatků v Austrálii. Jde o omyl?

Je zvláštní, že úžasná egyptská civilizace, mnohem starší než ta fénická, nemá pověst zaoceánských mořeplavců. I když její břehy omývala dvě významná moře – Středozemní a Rudé –, po nichž, jak je doloženo, se Egyptané plavili, předpokládá se, že se nikdy neodvážili na zaoceánské výpravy.

Ve svém článku *Ships and boats of Egypt (Lodě a čluny Egypta)* Marie Parsonsová vysvětluje: Existují důkazy, že v egyptské Staré říši byly postaveny první bárky s pevným trupem z planěk, používané při pohřebních obřadech. Nedávno

jich bylo nalezeno čtrnáct pohřbených v oblasti Abydos. (...) Nejstarší příklad plavidla s deskami spojenými obšívkou (...) se našel vedle Velké pyramidy v Gíze. Je pravděpodobné, že se jedná o druh plavidla, jež spadá do předdynastického období Egypta.

Autorka se domnívá, že tento druh plavidla se hodil pouze na plavbu po Nilu, avšak nález ohromné pohřební lodi v kamenné hrobce nedaleko Velké pyramidy v roce 1960 představil světu egyptskou loď v dokonale zachovalém stavu, která mohla obeplout svět. Toto plavidlo má vpředu v dolní části škrábance, které mohl podle názoru expertů způsobit pouze korálový útes.

Nejzáhadnější stránkou Egyptanů v souvislosti se zaoceánskými cestami je hojnost odkazů na cesty do Puntu, exotického místa, odkud dováželi masti, trpaslíky a dokonce i žirafy. Zmíněné cesty spadají do doby tak dávné, jako je 5. dynastie. Cesty královny Hatšepsut z 18. dynastie byly zvěčněny v sérii vlysů v jejím chrámu v Dér el-Bahrí.

Opět většina historiků na základě „faktu“, že Egyptané nepodnikali dlouhé cesty, lokalizuje zemi Punt do blízkého afrického království – snad Somálska. Nicméně některé z pokladů dovážených z Puntu, například Pygmejové, mohly pocházet pouze ze střední Afriky. Kvůli tomu by Egyptané museli opustit Rudé moře a plavit se podél afrického pobřeží aspoň až do Keni nebo Tanzanie, nebo dokonce do Mozambiku či Zimbabwe. Už jsme viděli, že egyptské předměty byly nalezeny v místech navzájem tak vzdálených, jako jsou Austrálie a Mexiko.

Pravděpodobně další civilizací, které podnikala zaoceánské plavby, byla chetitská civilizace, která měla námořní základny na územích dnešního Libanonu a Kypru. Existují důkazy, že Chetitě přepluli Atlantik z Shetlandských ostro-

Námořní bitvy měli starověcí Římané v takové oblibě, že nechávali příležitostně odklonit nedalekou řeku, aby zatopila Koloseum, kde se pak mohly předvádět zinscenované bitky na moři.

vů („země Setu“ starých Egyptanů), až se dostali k Velkým jezerům v Severní Americe. Tam dobývali měď na ostrově Royale, na Hořejším jezeře, a dopravovali ji do Středomoří.⁴⁰ V nedávno publikované knize britský historik Gavin Menzies tvrdí, že v roce 1421 obeplula svět některá plavidla čínského loďstva. Podle Menziese podnikali Číňané průzkumné plavby v Indickém, Atlantickém a Tichém oceánu, které vyvrcholily cestou admirála Čou Mana. Jeho cesta ho v roce 1421 zavedla do Indie, pak plul podél východního pobřeží Afriky na jih, přeplul Atlantik, plavil se podél Jižní Ameriky a vrátil se přes Tichý oceán do Číny.⁵⁹

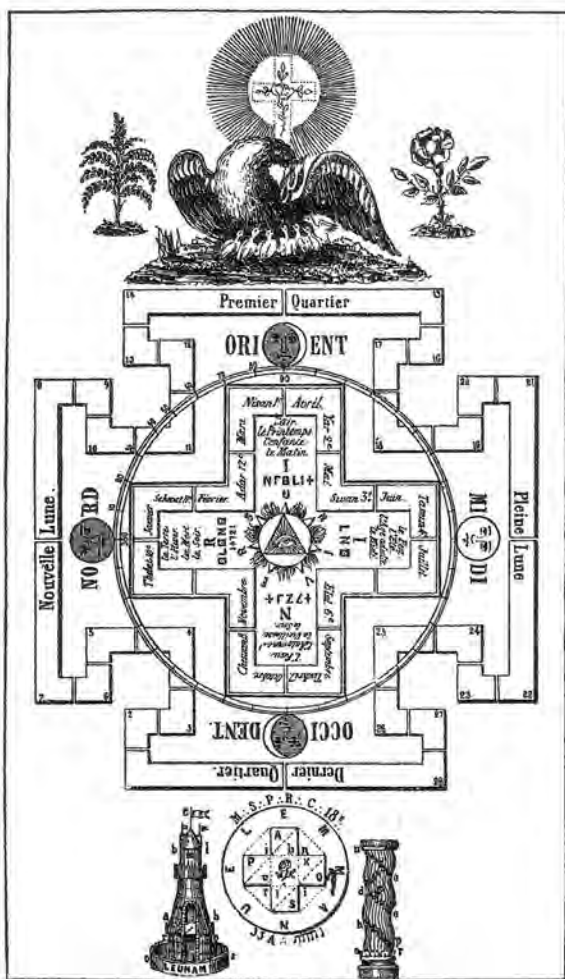
Advokátka a historička Henriette Mertzová z Chicaga píše ve své knize z roku 1953 *Pale ink (Vybledlý inkoust)*, že Číňané uskutečnili několik cest k západním americkým břehům.

Profesorka Louise Levathesová z Oxfordu nabízí podrobnosti o čínských plavbách do Austrálie a Afriky ve své knize *When China ruled the seas (Když Čína ovládala moře)*.⁸⁶

Jde o to, že přeplout oceán není tak složité – ani dnes, ani ve starověku. Není divu, že Portugalci a Kolumbus přepluli Atlantik ve středověku; mohl tak učinit kdokoliv mnohem dřív, pokud měl slušnou loď. Slavná mapa Piriho Reise, která se nachází v muzeu Topkapi v Istanbulu, předpokládá, že Atlantik byl překonán mnohem dřív, než středověcí „odborníci“ prohlásili, že svět je placka. Zobrazuje kromě velké části Antarktidy celé západní pobřeží Severní a Jižní Ameriky a byla nakreslena jen několik let po první Kolumbově cestě do Nového světa. Vezmeme-li v úvahu, že byla zkopírována ze starších map, z nichž některé vlastnili Portugalci, je pravděpodobné, že Kolumbus měl s sebou starší kopii. V 5. kapitole budeme o těchto podivuhodných mapách hovořit podrobněji.

PIRÁTSTVÍ VE STAROVĚKU

Jak už jsem poznamenal, je pravděpodobné, že vyspělá námořní technika existovala mnohem dřív, než vyplývá z dostupných dokumentů. Je rovněž pravděpodobné, že souběžně s mořeplavbou se rozvíjelo pirátství, i když podle většiny encyklopedií a slovníků spadají počátky pirátství do dob Féniciánů, považovaných za první národ mořeplavců. Kolem roku 1000 př. Kr. měli Féniciáné monopol na námořní obchod v prakticky celém Středomoří, a ví se, že napadali lodi, které nebyly součástí jejich obchodní sítě. Jejich lodi byly velké a mohutné a poháněly je mnoho veslařů. Kromě toho byly vybaveny pod čarou ponoru klounem, který měl prorazit

Ezoterické grafické znázornění Šalomounova chrámu, jak ho prorokoval Ezechiel a narýsovali templáři. Dva sloupy z původního Šalomounova chrámu pojmenované Jachin a Boaz. Sloup vpravo se podobá Učedníkovu sloupu v kapli v Rosslynu.

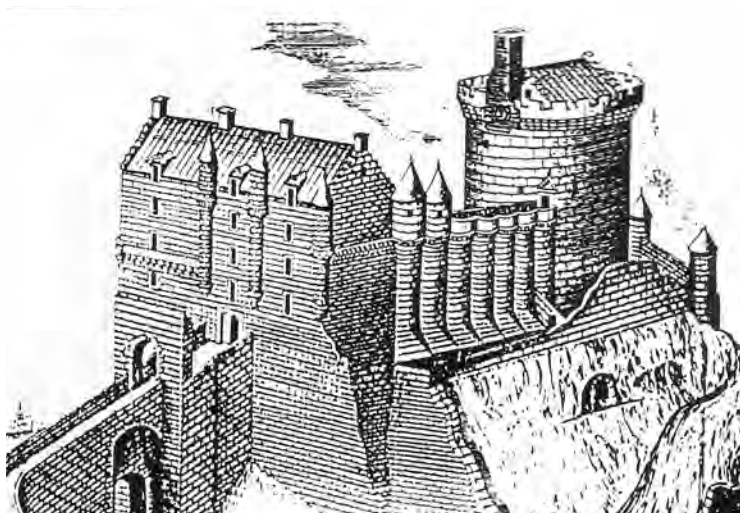
trup nepřátelské lodi. V období Féniciánů se skutečně pirátství a námořní války značně rozvinuly.

Piráti z anatolské Cilicie sužovali Římany neustále. Ti zorganizovali proti plenitelům tři velké výpravy do východního Středomoří (102–67 př. Kr.), které vyvrcholily zničením pirátů obrovskou římskou flotilou pod vedením Pompeia Velikého. V následujících 250 letech se římskému loďstvu podařilo piráty ze Středomoří prakticky vypudit.

Ve své knize *Piracy in the ancient world* (*Pirátství ve starověkém světě*) zdůrazňuje Henry Ormerod z Liverpoolské univerzity, že slovo pirát pochází z latiny, kde označuje člověka, který napadá loď.⁸⁴

Ormerod tvrdí, že ve starověku se pirátství odehrávalo hlavně ve Středozezemním moři, tedy v oblasti, která tehdy stejně jako dnes představovala v námořní dopravě skutečnou křižovatku cest. Autor poznamenává, že velká část středomořského pobřeží je skalnatá a pustá, a tudíž neschopná uživit početnější osady. Bylo to kvůli zemi, to chudá půda je přinutila stát se spíše lovci a bandity než zemědělci. Totéž se stalo na moři.⁸⁴

Někteří spisovatelé klasického Řecka vyprávějí velmi staré příběhy o pirátství. Například v roce 355 př. Kr. tři athénští vyslanci, kteří mířili na palubě válečné lodi na Mausólův dvůr v Kárii, zajali loď města Naukratis a odvezli ji do athénské přístavu Pireus. Obchodníci z Naukratisu prosili athénské občany o slitování, ale protože v té době Egypt (kde Naukratis ležel) povstal proti Persii a Athéňané se chtěli před velkým králem perské říše předvést, loď byla prohlášena za nepřátelskou. Ormerod poznamenává, že peníze z výkupného, které podle zákona patřily státu, byly zadrženy oněmi třemi vyslanci.

Rosslyn, domov templářů ve Skotsku

Součástí pirátství ve starověku byly také represálie: přístavy a města byly terčem útoků a drancování pirátů a korzárů.

Ormerod dodává, že stejně těžké je aplikovat na primitivní životní podmínky ve starověku koncept moderní společnosti s politickou organizací. Až ve výsledku dlouhého procesu rozvoje začal antický svět rozlišovat mezi cizincem a nepřítelem, piráty a korzáry, legitimním obchodem a únosem. Když Římané protestovali proti pirátským akcím ilyrských občanů, odvětila na to královna Teuta, že ilyrští králové nemají ve zvyku zasahovat do námořních aktivit svých poddaných. Herodes tvrdí, že už v Řecku v 6. století př. Kr. najdeme Polikrata ze Samosu, jak podniká pirátské akce proti lodím plavícím se v Egejském moři. Zdá se, že podobný postup uznával Solónův zákon u Athéňanů. Přepadávání sousedů bylo pro primitivního obyvatele středomořské oblasti výrob-

ním prostředkem, schváleným a podporovaným jeho obcí, pokud byla terčem osada jiného kmene.

Podle Ormerodova názoru tyto podmínky nejlépe popsal Thúkýdídés:

Tehdy v minulosti, když se Řekové, stejně jako barbaři z kontinentu, kteří žili u moře, nebo obyvatelé ostrovů, začali více stýkat na moři, věnovali se pirátství. Pirátství provozovali muži, kteří hledali jak vlastní zisk, tak prostředky pro obživu ostatních potřebných. Napadali neopevněná a málo obydlená města a plenili je. Tak získávali svůj hlavní zdroj obživy. Jejich řemeslo tehdy ještě nebylo něčím ostudným, ale spíše přinášelo trochu slávy. Dodnes to dokazují některé kontinentální národy, pyšné na to, že dělají svou práci dobře. Starověcí básníci, kteří se těch, kdo se vylodí na pobřeží, vždy ptali, zda jsou piráti, věděli, že ani tázaní, ani oni sami toto povolání neodsuzují. Také na kontinentě se navzájem okrádali, a ještě dnes žije značná část Řeků postaru: Ozolští Lokrové, Aitólové, Akarniové a celá tato část pevniny. Těmto pobřežním národům zůstal z jejich pirátské minulosti zvyk nosit zbraně.

Rovněž poukazuje na to, že pirátství a lupičství se považovalo za výrobní prostředek, a tak je klasifikoval i Aristoteles: Jiní se živí různými druhy lovu. Další jsou například lupiči; jiní, kteří žijí na březích jezer, solných bažin, řek nebo moří plných ryb, se věnují rybolovu; jiní se užíví díky lovu ptáků nebo divokých zvířat.⁸⁴

Jednou z nejzajímavějších postav řecké mytologie je podle Ormeroda Nauplios, který nechával ztroskotávat lodi, zabýval se provozováním otroctví a pirátstvím. Nauplia lze považovat za prototyp starověkých obyvatel středomořského pobřeží. Na útesech zapaloval ohně a hnal tak z pevniny námořníky do záhuby. Na moři byl otrokářem a pirátem, kterému svě-

řovali nechtěné děti a neposlušné ženy, aby je utopil nebo se jich zbavil nějakým jiným způsobem.

Podle Ormeroda mu krétský král Kátreus odevzdal své dvě dcery, Aéropu a Klymené, s pokynem, aby je prodal v cizích zemích. Nauplios prodal Aéropu, ale Klymené si ponechal jako manželku. Aleova dcera Auge byla předána stejným způsobem pirátské posádce z Kárie kvůli svému vztahu s Héraklem. Naupliovo jméno znamená jednoduše „námořník“ (a jako takovému se mu přisuzuje objevení souhvězdí Velké medvědice) a je pravděpodobné, že jeho chování se jen málo lišilo od prvních mořeplavců Středomoří. Již jsme analyzovali praktiky obyvatel Mainy, kteří nechávali ztroskotávat lodě a provozovali pirátství v 17. a 18. století, a Taurů v Černém moři. Víme o existenci dalších společenství, která si vydělávala na živobytí těmito metodami tam, kde k tomu byl příznivý charakter pobřeží.

DIFUZIONISMUS VERSUS IZOLACIONISMUS

Současné akademické prostředí bohužel volnomyšlenkáři neumožňuje příliš spekulovat o zaoceánských cestách a difuzionismu obecně. Během posledních více než sedmdesáti let byli zastánci difuzionismu a předkolumbovských kontaktů přes Atlantický a Tichý oceán klasifikováni jako „rasisté.“ Říkat totiž v současném světě, kde převládá to, co je politicky korektní, že se americké civilizace nevyvinuly nezávisle na jiných civilizacích v Asii, Africe a Evropě, znamená tvrdit, že tyto americké civilizace byly podřadné. „Zahraniční“ mořeplavci starověku museli přijet a naučit je stavět pyramidy, vyrábět purpurové barvivo, vytvořit písmo atd. Tvrdit, že americké civilizace nebyly schopné dosáhnout těchto úspěchů

samy, je rasistická teorie, a jako takovou je třeba ji odmítnout. Teorie, které berou v úvahu námořní kontakty a obchod ve starověku v jiných částech světa, nejsou považovány za rasistické, ale stávají se jimi, jakmile jsou aplikovány na Ameriku. Je to překroucená logika, ale postihla akademický svět až do jeho samotných základů.

Antropolog George Carter se vyjádřil k obviněním, která označovala difuzionistické postoje za rasistické:

Jestliže se už člověk plavil po širém Pacifiku – který zaujímá jednu třetinu povrchu Země – proč by nemohl přeplovout nevýznamný Atlantik? Dobře, budme rasisty. Kdo? Ti hloupí Evropané, kteří se plavili na veslařských galérách ještě v 18. století a kteří byli jedni z posledních, kdo začali používat v praxi takové plavební výtahy jako kormidlo na zádi a přední a zadní lanoví? Naštěstí je Atlantik tak malý, větry tu vanou s takovou silou a proudy od průlivu ze Středozemního moře až do Karibiku jsou tak vytrvalé, že není úniku. Dokonce i ztroskotané lodi by se ho podařilo přeplovat v krátkém čase. V moderní době ho lidé překonali na voru z papyru (Heyerdahl) a jeden Skandinávec na plavidle z celtoviny. I kdyby to neměli v úmyslu, Evropané se do Ameriky občas dostali. Důkazy potvrzují, že to v úmyslu měli a podařilo se jim to; dokonce je pravděpodobné, že značně pozměnili historii americko-indiánských kultur, i když jsme zatím neviděli – protože jsme to vidět nechtěli – kdy, kde a v jaké míře.

Abyste si udělali představu, odkud vítr vane: Španělům, když přišli do Mexika, nabídli evropské mince, a jeden z mexických bůžků nosil helmu podobnou staré helmě jednoho z Cortésových vojáků. U jedné keramické hlavy nalezené v Mexiku byl identifikován jako místo výroby Řím ve 2. století po Kr. Napsal jsem článek, kde jsem poznamenal, že na

některých válcovitých pečetidlech a na řadě razidel byly abecední nápisy. I kdyby šlo jen o tyto artefakty, měli bychom je považovat za důkaz o významných kontaktech. Vrátil se někdo? Vytvořily se oboustranné obchodní vztahy? Moje odpověď zní, že ano, že hovoříme o obchodě a záměrných cestách a pravděpodobně dokonce i o kolonizaci.

V Pompejích nalezneme zobrazené ananasy. Ananasy jsou výlučně amerického původu. Takže keramická hlava z Pompejí v Americe a americký ananas v Pompejích... a data se shodují. A je tu ještě jedna zvláštní historka. Někteří z Židů, kteří zemřeli během velkého povstání proti Římu (na konci 1. století po Kr.), utekli do pouště. V jeskyních se jejich šaty dochovaly v tak dobrém stavu, že zůstaly zachovány i barvy. Průzkum těchto barev prokázal, že jedním z nich byla košenila, karminové barvivo vyráběné ze mšice žijící na kaktusech, které pocházejí z Ameriky. Toto téma je třeba prozkoumat více do hloubky, stejně jako mnoho dalších, ale dosud se jedná o nejpravděpodobnější hypotézu. Obchodovalo se s barvivy? Féničané (jejichž jméno znamená purpur) obchodovali s purpurovými barvivy, které získávali z měkkýšů. V Americe vyráběli indiáni tutéž purpurovou barvu z téhož, avšak amerického měkkýše. Izolacionisté tuto otázku rychle odbyli: naučili je to prý Španělé. Ale uhlík ^{14}C datoval tato barviva do roku 200 př. Kr. Byl jejich obchod rozumný? Samozřejmě. Obchod na dlouhé vzdálenosti se musí zakládat na lehkém zboží, které zabere málo prostoru a je velmi cenné. Barviva do tohoto popisu výborně zapadají. Ještě něco dalšího?

V době bronzové se člověk vydával až na kraj světa hledat kovy: měď, cín, zlato, stříbro. Jih Nové Anglie (USA) má – měl – bohatá naleziště mědi; na tomto místě najdeme hojnost dokladů nápisů, dolmenů, velkých kamenů na jiných menších, ohromné kamenné komory... Popis, který zapadá do